

הגדה זמנית לסדר פסח

ה' תשע"ג

~~~~

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו

הוא יצא ממצרים (משנה פסחים י ה)

וישן מפני חדש תוציאו (ויקרא כו י)

~~~

כל הזכויות שמורות

לשמש עדות בפני בית דין של מעלה. כאן, על הארץ, רשאי/ת כל דכפין לעשות בהגדה זו כל שימוש, בחג ומחוצה לו, בכתב יד בדפוס או במחשב, למטרת רווחה או רווח. והיה והצליח/ה מי להרוויח שווה פרוטה מהגדה זו, ת/יקדיש שביעית (אחרי מס) לטובת הציבור.

רַחֵץ

(נוטלין את הידיים ואין מברכין "על נטילת ידיים")

קִדְּשׁ א

(מוזגין היין ומיץ הענבים ומברכין)

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן

(שותין היין בהסבת שמאל)

כִּרְפֵס

(מזמנין האורחות והאורחים להסב לשולחן למצה שרויה במרק עוף, וקוראין)

"... מעשה בחכמי כל דור ודור, שהיו מסבים לסדר בכל מושבות ישראל ומתחרין

זה בזה לסיים את ההגדה מהר כדי להגיע כבר לאוכל..."

אמר ר' אלעזר בן־עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שיוגש מרק לפני ההגדה! אתם השתגענתם?

אמר ר' טרפון: והרי הילדים רעבים, ומצוה להאריך ולספר ביציאת מצרים, כמו במסיבה שהוא בבני־ברק. ואיך נאריך על בטן ריקה?

אמר ר' יהושע: במתן תורה צם משה רבנו ארבעים יממות תמימות, שנאמר: ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה (שמות לד כח), ואתם לא יכולים להתאפק כמו בני־אדם?

אמר אליהו הנביא: עד מתי אתם פִּסְחִים על שתי הסְעִפִים? (מלכים א יח כא) שנאמר ויבחרו להם הפֶּר האחד, ונתחווהו (שם שם כג) וגם מלאו ארבעה כדים מים ויצקו על העֶלֶה (שם שם לד), ואין בשר ומים אלא מרק! ונאכל מרק תחילה...

אמר ר' יוסי הכהן: והרי מרק עוף אנו אוכלים! מאימתי נקרא עוף בשם בשר? אמר ר' יוסי הגלילי: ועוף בחלב אתה אוכל? לא? הרי לך עוף בחזקת בשר.

אמר ר' אליעזר: מתירין חכמים להגיש מרק לפני "מגיד", שאין מרק אלא כרפס. וכרפס אינו אלא פרי, כאמור בלשון יוני: (karpos) καρπος. ומברך על הכרפס "בורא פרי האדמה". וכנגד עוף אחד שנכנס אל הפרור הרי באו בו גם שורשי פעטרוזיליא וסעלערי, גזר וקישוא, דלעת ותפוח-האדמה – ועל כולן נברך כמנהג הכרפס: ברוך בורא פרי האדמה! ואין תמה ואין עוררין כי מרק עוף הרי-הוא כרפס, ורק בעיא אחת נותרה בעינה: הקנעיידל מניין?

אמר שאינו יודע לשאול: והרי אמר מלאך האלהים לגדעון: קח את הבשר ואת המצות ואת המרק (שופטים ו כ) ואין מצה במרק אלא קנעיידל.

אמר עקיבא: מה לכם כי תלינו ומה כי תתאוו לסיר הבשר? על "חביבין יסורים" לא שמעתם?

יצתה בת-קול ואמרה :

ילדים... לשולחן... המרק ממש מוכן!

הידעת? קנעידל בגימטריא סדר ובקנעיידל שכינה שורה, שנאמר:
גימטריא פרפראות לתורה וקנעיידל למנה ראשונה.

(ממצמצין בשפתיים ומברכין)

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאָדָמָה.

יֶחֱזֵק

(בוצעין אַתְּ הַקְנַעִידֶלֶךְ לְשִׁתִּים וּמְצַפִּינִין אֶת הַחֲצַאִים לְאַפִּיקוֹמֵן)

מִגִּיד

(מגלין אַתְּ הַמִּצְוֹת, מַגְבִּיהִין אֶת הַקְּעָרָה וְאוֹמְרִין בְּקוֹל רָם)

הָא לַחֲמַא עֲנִיָא דִּי אֲכָלוּ אַבְהַתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם.

הרי זה לחם העוני אשר אכלו אבותינו (ואמותינו גם) בארץ מצרים

כָּל דְכַפִּינֵי יִיתִי וְיִיכַל, כָּל דְעָרִיךְ יִיתִי וְיִפְסַח.

כל הרעב יבוא ויאכל, כל הצריכה תבוא ותעשה את הפסח

הַשְּׁתָא הַכָּא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

השנה כאן, לשנה הבאה בארץ־ישראל

הַשְּׁתָא עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין.

השנה עבדים ושפחות, לשנה הבאה בנותי ובני־חורתי!

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה; הלילה הזה כלו מצה!

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות; הלילה הזה מרור!

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת; הלילה הזה שתי פעמים!

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין; הלילה הזה כלנו מסבין!

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה.

יד חזקה הרי היא משה, וזרוע נטויה הרי היא אהרן, ומרים אחותם היא היא שעמדה לאבותינו ולנו על הים, בשירה, בתופים ובמחולות. ואלו לא הוציאנו מרים, אהרן ומשה ממצרים, הרי אנו ובנינו ובנותינו ובני בנינו ובנות בנותינו משעבודות ומשעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונות, כלנו זקנים וכלנו יודעות את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח. מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבדתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל כל העם, כה אמר יי אלהי ישראל: בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולד אותו בכל ארץ כנען, וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו. ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אתו, ויעקב ובניו ירדו מצרים.

ומאי לחמא עניא? מה הוא אותו לחם עוני? דכתיב:

ולחם אין בכל הארץ, כי כבד הרעב מאד. וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען, ויבא יוסף את הכסף בִּיתָה פֶּרְעָה. וַיִּתֶּם הַכֶּסֶף מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאֲרֶץ כְּנַעַן, וַיָּבֹאוּ כָּל מִצְרַיִם אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר: הִבֵּה לָנוּ לֶחֶם! וְלִמָּחָה נָמוֹת נִגְדֹךָ? כִּי אָפֶס כֶּסֶף! וַיֹּאמֶר יוֹסֵף: הֲבֹו מִקְנֵיכֶם, וְאֶתְּנֶה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם, אִם אֶפֶס כֶּסֶף.

וַתִּתֶּם הַשְּׁנָה הַהִיא, וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשְּׁנָה הַשְּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ: נִכְחַד מֵאֲדָנֶי, כִּי אִם תֵּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֶה הַבְּהֵמָה אֶל אֲדָנֶי. לֹא נִשְׂאָר לִפְנֵי אֲדָנֶי בְּלִתִּי אִם גְּוִיָּתָנוּ וְאֲדַמְתָּנוּ. לִמָּחָה נָמוֹת לְעֵינֶיךָ, גַּם אֲנַחְנוּ גַם אֲדַמְתָּנוּ? קְנֵה אֶתְּנוּ וְאֶת אֲדַמְתָּנוּ בְּלֶחֶם, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאֲדַמְתָּנוּ עֲבָדִים לְפֶרְעָה. וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת כָּל אֲדַמְתֵּי מִצְרַיִם לְפֶרְעָה, כִּי מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שְׂדֵהוּ, כִּי חִזַּק עֲלֵהֶם הָרֶעִב, וַתְּהִי הָאֲרֶץ לְפֶרְעָה. וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל הָעָם: הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת אֲדַמְתְּכֶם לְפֶרְעָה. וַיֹּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאחֲזֵוּ בָּהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד. (בראשית מז י"בז)

והאמת? כרגיל, בפרטים הקטנים. בסוף ספר בראשית העניינים עוד בשליטה, אבל מיד עם התחלת שמות צרות הולכות ומתרגשות. ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף. ויאמר אל עמו: הנה עם בני-ישראל רב ועצום (שמ' א חט ואילך) והכבי גרוע: מתחמק מתשלום מס! הבה נתחכמה לו... וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם, ויעבדו מצרים את בני-ישראל בפרך, וימררו את חייהם בעבדה קשה, את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך. וימררו את חייהם בעבדה קשה, בחמר ובלבנים.

חמר – הרי היא חרוסת, ולבנים – הרי הן מצות. (אוכלין מצות בחרוסת)

אוי ואבוי! צרה גדולה! געוואלד! ישראל משתעבדין וסבתא מסתרקת!?

שָׁזוּן לְדוֹד, אֲשֶׁר שָׂר עַל דְּבָרֵי כּוֹשׁ בְּזִימֵינִי: בּוֹר כָּרָה, נִיחַפְּרָהוּ; וַיִּפֹּל, בְּשַׁחַת יַפְעָל.
מָה שֶׁהִתְחִיל בְּשַׁעְבּוֹד מִצְרַיִם שֶׁשַׁעְבַּד יוֹסֵף, הַסְתִּיִּים בְּשַׁעְבּוֹד יִשְׂרָאֵל שֶׁשַׁעְבַּד
פְּרָעָה, שֶׁלֹּא יָדַע אֶת יוֹסֵף.

וּבִזְכוֹת מָה נִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל?

בִּזְכוֹת שִׁירַת מְרִים, דַּמְעוֹתֶיהָ שֶׁל רַחֵל, וּבִרְכַתָּהּ שֶׁל שְׁלוֹמְצִיּוֹן.

(מְגִיבֵיהֶינּוּ אֶת הַכּוֹס) שִׁירַת מְרִים, שֶׁנֶּאֱמַר...

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ! שֶׁלֹּא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עָלֵינוּ

לְכַלּוֹתֵנוּ, אֲלֵא שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ
מִיָּדָם.

דַּמְעוֹתֶיהָ שֶׁל רַחֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּהוּ לֵא, מִצְוֹנָזֵר וְעֵרוֹךְ): †

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע, נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים, רַחֵל
מִבְּכָה עַל-בְּנֵיהָ, מֵאַנָּה לְהִנָּחַם עַל-בְּנֵיהָ, כִּי אֵינָנוּ.

מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה,

כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלָתְךָ,

וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב.

וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ,

וְשָׁבוּ בָּנִים לְגִבּוֹלָם.

אַהֲבַת עוֹלָם

אַהֲבַתֵיךָ, עַל-כֵּן מִשְׁכַּתֵיךָ חֶסֶד.

עוֹד אֲבַנֶּךָ וְנִבְנִיתָ, בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, עוֹד תַּעֲדֵי תַפִּיךָ, וְיִצְאָת בְּמַחֲוֹל מִשְׁחָקִים. עוֹד תִּטְעֵי כְרָמִים בְּהָרֵי שְׁמֵרוֹן, נְטֻעוֹ נְטֻעִים וְחַלְלוּ. כִּי יֵשׁ יוֹם, קָרָאוּ נִצְרִים בְּהַר אֶפְרָיִם: קוֹמוּ וְנַעֲלֶה

צִיּוֹן !

כִּי רָנוּ לְיַעֲקֹב שְׁמִמָּה, וְצִהָלוּ בְרֵאשׁ הַגּוֹיִם; הִשְׁמִיעוּ, הִלְלוּ וְאָמְרוּ: הוֹשַׁע אֶת-עַמְּךָ, אֵת שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל. הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן, וְקִבְּצֹתִים מִיַּרְכְּתֵי-אֶרֶץ, בָּם עוֹר וּפְסֶסֶת, הָרָה וְיִלְדֹת יַחֲדָו, קָהָל גָּדוֹל, יִשׁוּבוּ הֵנָּה. בְּכִכֵּי יְבֵאוּ, וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם, אוֹלִיכֵם אֶל נַחְלֵי מַיִם

בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְשְׁלוּ בָּהּ.

וּבָאוּ, וְרָנְנוּ בְמֵרוֹם-צִיּוֹן, וְנִהְרֹו אֶל-טוֹב, עַל דָּגָן וְעַל תִּירָשׁ וְעַל יְצֵהָר, וְעַל בְּגֵי צֹאן וּבָקָר. וְהִיְתָה נִפְשָׁם כַּגֵּן רִנָּה, וְלֹא-יִוָּסְפוּ לְדַאֲבָה עוֹד. אֲזַ תִּשְׂמַח בְּתוֹלָה בְּמַחֲוֹל וּבְחָרִים וּזְקֻנִים יַחֲדָו; וְהִפְכֹתִי אֲבָלִם לְשִׁשׁוֹן וְנַחֲמֹתִים וְשִׂמְחֹתִים מִיגוֹנָם.

הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נְאֻם-יְהוָה: וְזָרַעְתִּי אֵת בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי עֲלֵיהֶם, לְנִתּוֹשׁ וּלְנִתּוֹץ וּלְהָרֵס וּלְהַאֲבִיד וּלְהַרְעֵ, כֵּן אֲשָׁקֵד עֲלֵיהֶם לְבָנוֹת וּלְנֻטֵּעַ. בְּיָמִים הֵהֵם לֹא יֵאמְרוּ עוֹד "אָבוֹת אָכְלוּ בֶסֶר וְשָׂנִי בָנִים תִּקְהִינָה", כִּי אִם אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת. כָּל הָאָדָם הָאֵל כָּל הַבֶּסֶר, תִּקְהִינָה שָׁנִיו.

הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נְאֻם-יְהוָה: וְכָרַתִּי אֵת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֵת בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה, לֹא כַּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת-אָבוֹתָם בְּיוֹם הַחֲזִיקִי בְיָדָם, לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲכַרֵּת אֵת בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי הַיָּמִים הֵהֵם, נְאֻם-יְהוָה: הַצִּיבִי לְךָ צִינִים, שְׁמִי לְךָ תִמְרוּרִים, שְׁתִּי לְבָנְךָ לְמַסְלָה, דֶּרֶךְ הַלְכָתָּה.

שׁוּבִי בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, שְׁבִי אֶל-עַרְבֶיךָ אֵלֶּה.

עַד-מָתִי תִתְחַמְקִין, הִבַּת הַשׁוֹבְבָה ?

כִּי-כָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה בְּאֶרֶץ,

נִקְבָּה תְּסוּבָב גְּבֹר

וברכת שלומציון, על שנשאה קול ברמה: ריבוננו ש"ל עולם!

חדל לך מלעשות לנו ניסים; לך לעשות פעם למישהו אחר. שנאמר:
גַם זָרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִהָיֹת גּוֹי לְפָנָי כָּל הַיָּמִים (ירמ' לא לה)

והיה בישראל אחד מקפץ וכיפה גדולה ולבנה לראשו, ואומר וחוזר ואומר:

אין לנו על מי לסמוך

תנאי חיוך, הכל לטובה

אין שום יאוש בעולם כלל

מָצָא חַן בַּמִּדְבָּר עִם שְׂרֵידֵי חֶבֶב, הַלֹּךְ לְהַגְיֵעוּ יִשְׂרָאֵל (ירמ' לא א)

(אוכלין ביצה במי מלח, לזכר דמעוּתִיה של רחל שהולידו יום טוב. ויש גורסין מי

מלח הם ים סוף, שהגיעו עד ביצי בני-ישראל)

כַּנְגַד אַרְבַּעַה בְּנֵים דְּבֵרַה תּוֹרָה

אַחַד חֲכָם, וְאַחַד רִשָּׁע, וְאַחַד תָּם, וְאַחַד שְׂאִינוּ יוֹדַע לְשֵׂאוֹל

חֲכָם מָה הוּא אֹמֵר? מַה-טְבוּ אֶהְלִיךָ, יַעֲקֹב; מִשְׁכַּנְתֶּיךָ, יִשְׂרָאֵל (במדבר כד ה). וְאֵין

יוֹשֵׁב אֵהְלִים אֵלָא תַלְמִיד חֲכָם. וְאַתָּה אֹמֵר לוֹ: אִם אֵין קַמַח אֵין תּוֹרָה:
וְאֹמֵר הַרְמַב"ם (הַלְכוֹת תַלְמוּד תּוֹרָה, ג י"ב): כֹּל הַנְּהַנֵּה מִדְּבַרֵי תּוֹרָה נִטְלָה חַיִּיו מִן
הָעוֹלָם. וְעוֹד צָוּ וְאָמְרוּ: אֵל תַּעֲשֵׂם עֵטְרָה לְהַתְגַּדֵּל בְּהֵן וְלֹא קַרְדּוּם לְחַפּוֹר בְּהֵן.
וְעוֹד צָוּ וְאָמְרוּ: אֲהוּבָא אֶת הַמְּלָאכָה וְשִׁנְאָה אֶת הַרְבַּנּוֹת. וְכֹל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּה
מְלָאכָה סוֹפָה בְּטִילָה וְגוֹרְרַת עוֹוֹן, וְסוֹף אָדָם זֶה שִׁיְהֵא מְלַסְטָם אֶת הַבְּרִיּוֹת.
מַעֲלָה גְדוּלָה הִיא לְמִי שֶׁהוּא מִתְפַּרְנֵס מִמַּעֲשֵׂה יָדָיו, וּמִיֵּדֶת חֲסִידִים הַרְאֵשׁוֹנִים הִיא,
וּבְזֶה זוֹכֵה לְכֹל כְּבוֹד וְטוֹבָה שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה וְלְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵאמַר: יִגִּיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכַל
אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ (תהילים קכח ב). אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא שְׁכוּלוֹ טוֹב.

רִשָּׁע מָה הוּא אֹמֵר? מָה הָעֵבֶדָה הַזֹּאת לָכֶם? לָכֶם, וְלֹא לוֹ. וְלִפֵּי שְׁהוּצִיא אֶת

עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל, כְּפָר בְּעֵקֶר. וְאֵף אֶתָּה אָמַר לוֹ: כֹּל אֶחָד כְּפִי יִכְלַתוּ, כֹּל אֶחָד כְּדִי
צָרְכוּ. וְאַתָּה לָךְ לָקַץ וְתַנּוּחַ וְתַעֲמִיד לְגַדְלָךְ לָקַץ הַיְמִינִין (דניאל, סוף סוף). דְּכַתִּיב, לֹא תִשְׁנֵא
אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבֶךָ. הוֹכִיחַ תוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עֲלֵיו חֵטָא. לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי
עַמְּךָ, וְאַהֲבַת לְרַעַךְ (ויקרא יט י"ח). שֶׁאֵפִילוּ מִיִּשְׁהוּ רִשָּׁע גַּמּוּר, צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְמַצוֹא בּוֹ
אִיזָה מַעֲטָ טוֹב (ר' נַחֲמָן מִבְּרַסְלָב). לְמַדּוֹת שְׂרִשָּׁע, אִם נִזְכָּה לְהַגְאֵל אֲנִי, יִגְאֵל גַּם הוּא
בְּזַכּוֹתָנִי, עַל אִפּוֹ וְעַל חַמְתּוֹ.

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר? מָה זֹאת? וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: קִבְעֵנוּ עִם הַמְּשִׁיחַ בְּשֵׁשׁ אַחֲרֵי

הַמִּלְחָמָה, וְעַכְשָׁיו כִּבְרַח חֲצִי הַלַּיְלָה. הַגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת קוֹם הַתְּנַעֲרָה!

וְשֵׂאֵינוּ יוֹדַע לְשֵׂאוֹל, אֵת פֶּתַח לֹו, שֶׁנֶּאֱמַר: אֲנַחְנוּ הַ(א)נָשִׁים לְהֵסֵן

חִיכֵינוּ. וְהַגִּדְתָּ לְבַתְךָ וּלְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעֶבֶר זֶה יֵצִיאַת מִצְרַיִם.

בַּעַד שֵׁשׁ בְּנוֹת דְּרַךְ-אַרְץ

חוּה, דֹּאמַר ר' אֵלְעָזָר: כִּי הִיא הִיְתָה אִם כָּל חַי, לְחַיִּים נִיתְנָה וְלֹא לְצַעַר נִיתְנָה

(בבלי כתובות סא א). וּבִאֲחַת נִבְרָאָה עִם אִשָּׁה, דְּכַתִּיב: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ,

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ; זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם. וַיִּבְרַךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים:

פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ, וְכִבְשֶׁהָ, וַיְרִדוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וְגו' (בראשית א כז-כח).

רַעוּת, דְּכַתִּיב וְאֶהְבֵּת לְרַעַךְ כְּמוֹךָ, קָל וְחוֹמֵר לְרַעוּתְךָ. וְגַם וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא, נֶאֱמַר

יְהוָה, תִּקְרָאִי "אִישִׁי" וְלֹא תִקְרָאִי לִי עוֹד "בַּעֲלִי" (הושע פרק ב).

שִׁירָה, לְפִיכָף אֲנַחְנוּ חַיִּיבִים: לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשִׁבְחַת לְפָאָר לְרוֹמֵם לְהַדִּיר לְבָרֵךְ

לְעֹלָה וּלְקָלִים לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֻמוֹתֵינוּ, לְאֻבוֹתֵינוּ וּלְנוּ אֵת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹו: הוֹצִיאָנוּ

מִעֲבָדוֹת לְחַרּוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבָל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד

לְגֹאֲלָה. וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ.

קִדְשׁ ב

(בשבת מתחילין)

וְיִהי עֶרֶב וְיִהי בֶקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם.
וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּו שָׁבֹת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

(לשאר ימות השבוע)

סְבָרֵי מְרַנֵּן וְרַבָּנֵן וּגְבִירוֹתֵי וְרַבּוֹתֵי: בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְרָצִיתָ
בָּנוּ, וְחַג הַחֲרוֹת (בשבת: ושבת קדשך) בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ,
זְכוּר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כִּי הוּא יוֹם תְּחִילָה לְמִקְרָאֵי קִדְשׁ, זְכוּר
לְיִצְיַאת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחֵרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְשָׁתָ עַם כָּל הָעַמִּים,
(וְשַׁבָּת) וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן, בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יי, מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.

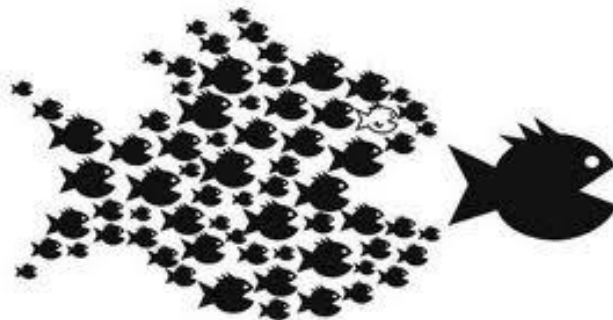
(מגביהין מצה ודאג; והשוויה נחמיה יג טז)

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם

המוציא לחם מן הארץ ודאגים מן הים~

(אוכלין הדאג לתאבון)

הראית, בן-אדם? הנה שפת הנחל, עץ רב מאד מזה ומזה. המים האלה יוצאים אל הגלילה הקדמונה, וירדו על-הערכה ובאו הימה, אל-הימה המוצאים, ונרפאו המים! והיה כל נפש חיה אשר ישרץ אל כל-אשר יבוא שם נחלים, יחיה! והיה הדגה, רבה מאד. פי באו שמה המים האלה, ונרפאו, וחי כל-אשר יבוא שמה הנחל. והיה ועמדו עליו דגים, מעין גדי ועד עין עגלים – משטוח לחרמים יהיו. למינה תהיה דגתם, פדגת הים הגדול רבה מאד. בצאתו וגבאיו ולא ירפאו, למלח נתנו. ועל-הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל; לא יבול עלהו ולא יתם פרו; לחדשיו יבפר. והיה פריו למאכל, ועלהו לתרופה (מתוך יחזקאל מז ויב)

ORGANIZE!

אלו עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמַּעֲרִים בְּמַעֲרִים, וְאֵלֵינוּ הֵן:

דָּם, עֲפָרִידָע, כִּנִּים, עָרוֹב, דְּבַר,

שְׁחִיז, בָּרָד, אֲרָבָה, חֲשָׁד, מִכַּת בְּכוֹרוֹת.

רַבֵּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים: דְּצִ"ךְ עַד"ש בְּאַח"ב.

אהלי יעקב היו דורשים: הַעֵם דֹּרֵשׁ עַ"ד ק חֲבֵרְתִי. ושואלֵין יושבי/ות אוהלים:
מי ומי בעם? איך הופכין דרישה לעשייה? איך להיות צודקין וגם חכמין? ותשובה
מצאו להן: כל ישראל ערבין זה לזה.

כִּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלֵינוּ?

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים, דִּיֵּינוּ.

אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם, דִּיֵּינוּ.

אלו עשה באלהיהם, ולא הרג את בכוריהם, דִּיֵּינוּ.

אלו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם, דִּיֵּינוּ.

אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים, דִּיֵּינוּ.

אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה, דִּיֵּינוּ.

אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו, דִּיֵּינוּ.

אלו שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, דִּיֵּינוּ.

אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את המן, דִּיֵּינוּ.

אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת, דִּיֵּינוּ.

אלו נתן לנו את השבת, ולא קרבנו לפני הר סיני, דִּיֵּינוּ.

אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה, דִּיֵּינוּ.

אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל, דִּיֵּינוּ.

אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית הבחירה, דִּיֵּינוּ.

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בַפֶּסַח, לֹא יֵצֵא יָדָי

חוֹבְתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן: פֶּסַח, מִצֵּה, וּמְרוֹר.

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנֵי שְׁבִיטַת הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאָמַרְתֶּם זִבַּח פֶּסַח הוּא לִי, אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם, וְאֵת בְּתֵינוּ הִצִּיל, וַיִּקַּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ.

מִצֵּה זֶה שֶׁאֲנִי אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצַקִּים שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עִגְתַּיִם מִצּוֹת, כִּי לֹא חֲמִץ, כִּי גֵרְשׁוֹ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה, וְגַם יָצְדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.

מְרוֹר זֶה שֶׁאֲנִי אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁמְרָרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּמְרָרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה, בַּחֲמֹר וּבַלְבָּנִים וּבְכָל עֲבָדָה בְּשׂוּדָה אֶת כָּל עַבְדֹתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ.

מוֹצֵיא, מִצֵּה

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצֵיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצֵּה.

מְרוֹר

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר.

כּוֹרֵךְ

(כָּל אֶחָד מֵהַמְסֻבִּים לִיְקַח כְּזֵית מִן הַמִּצֵּה הַשְּׁלִישִׁית עִם כְּזֵית מְרוֹר וְכוֹרֵכִים יַחַד, אוֹכְלִים בְּהֶסְבָּה וּבְלִי בְּרָכָה. לִפְנֵי אֲכֹלוֹ אוֹמֵר)
זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הֵלֵל בְּזִמְנֵי שְׁבִיט הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם: הָיָה כּוֹרֵךְ מִצֵּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: עַל מִצּוֹת וּמִדְּרִים יֵאכְלֶהוּ.

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לִדְרוֹשׁ אֶת עֲצֻמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם,
שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִתְךָ וּלְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֵת אֲמוֹתֵינוּ וְאֲבוֹתֵינוּ בְּלִבְדָּ גָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אִף אוֹתֵנוּ גָּאֵל עַמּוֹהֵנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאוֹתֵנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם, לְמַעַן הִבִּיא אֶתֵּנוּ, לְתֵת לָנוּ אֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲמוֹתֵינוּ וּלְאַבְתָּנוּ.
לְפִיכֵן אֲנַחְנוּ חַיִּבִּים לְהוֹדוֹת, לְהִלָּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדְרֵה, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה וּלְקַלֵּם לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֲמוֹתֵינוּ לְאַבְוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֵת כָּל הַנְּסִיִּם הָאֵלֹהִים הוֹצִיאָנוּ מֵעִבְרָת לְחֵרוֹת מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָה. וְנֶאֱמַר לִפְנֵי שִׁירָה חֲדָשָׁה: הִלְלוּיָהּ.

בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעֹז.

הִיְתָה יְהוּדָה לְקֹדֶשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו.
הֵיִם רָאָה וַיִּנָּס הַיַּרְדֵּן יֹסֵב לְאַחֹר.
הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן.
מָה לָּךְ הֵיִם כִּי תִנּוּס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר.
הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן.
מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב.
הַהִפְכִי הַצּוֹר אַגָּם מֵיִם חִלְמִישׁ לְמַעֲיָנו מַיִם.
(תהלים קיד)

(מוזגין כוס רביעית)

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֶת אֲמוֹתֵינוּ וְאַבּוֹתֵינוּ
מִמִּצְרַיִם, וְהַגִּיעָנוּ לְלִילָה הַזֶּה לְאַכֵּל בּוֹ מִצֵּה וּמְרוֹר. כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲמוֹתֵינוּ
וְאַבּוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרַיִם הַבָּאִים לְקִרְאֹתֵנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחֹת
וְשִׂמְחִים בְּבִגְדֵי עֵרֶךְ, שְׂשׁוֹת וְשָׂשִׁים בְּעִבּוֹדְתֶךָ. וְנֹאכֵל שֵׁם וְנִשְׁתַּה, וְנוֹדָה לָּךְ שִׁיר
חֹדֶשׁ עַל גְּאֻלְתֵּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

שִׁלְחוּ עוֹרֶךְ

צפון

אחר גמר הסעדה ממציאין הטף את קנעיידל האפיקומן ואוכלין ממנה כזית
בהסבה. וצריך לאכלה קדם חצות הלילה.

ברך

שיר המעלות

בשוב יי את שיבת ציון היינו כחלמים;
אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה.
אז יאמרו בגוים: הגדיל יי לעשות עם אלה.
הגדיל יי לעשות עמנו, היינו שמחים!
שובה יי את שביתנו כאפיקים בנגב.
הזרעים בדמעה ברנה יקצרו.
הלוח ילך ובכה נשא משך הזרע,
בא יבוא ברנה נשא אלמתיו.

(תהלים קכו)

(המזמנ/ת) גבירותי ורבותי, נברך! ברשות מרנן ורפנן וגבירותי

ורבותי, נברך את אשת ואיש הבית, שמשלהן אכלנו ושבענו.

(המספין ענין) ברוכין הן שמשלהן אכלנו ושבענו והותרנו.

(המזמנ/ת חוזרת ואומרת) ברוכין הן שמשלהן אכלנו ובטובן נחיה.

נוֹדָה לְךָ " אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה, וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים, וְעַל בְּרִיתְךָ הַחֲדָשָׁה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ, וְעַל אֲכִילַת מַזֶּן שֶׁאַתָּה זָן וּמִפְרִנְס אוֹתָנוּ תָּמִיד, בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שָׁעָה. כִּכְתוּב: "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ אֶת " אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ". בְּרוּךְ אַתָּה " עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן.

(וּנוֹהֵגִין לַפְתוּחַ הַדְּלֵת, לַמָּזוֹן כּוֹס לְכַבוֹדוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא וְלֵאמֹר)

הִנֵּה אֲנִכִי שֶׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא (מֵלֵאכִי ג כג), וְהִיָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים (מִיכָה ד אד):

יְהִיָּה הַר בֵּית יְהוָה נֶכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים, וְנִשְׂאָ הוּא מִגְּבְעוֹת וְנִהְרָו עָלָיו עַמִּים.

וְהִלְכוּ גוֹיִם רַבִּים וְאָמְרוּ:

לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְהוָה וְאֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, וְיִזְכְּנוּ מִדְּרָכָיו, וְנִלְכֶה בְּאַרְחֵיהֶוּ.

כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה, וּדְבַר יְהוָה מִירוּשָׁלַם.

וְשָׁפַט בֵּין עַמִּים רַבִּים, וְהוֹכִיחַ לְגוֹיִם עֲצָמִים עַד-רְחוֹק;

וְכַתְּתוּ חֲרָב־תִּיָּהֶם לְאֵתִים, וְחֲנִית־תִּיָּהֶם לְמַזְמְרוֹת

לֹא יִשְׂאוּ גוֹי אֶל-גוֹי חֲרָב, וְלֹא יִלְמְדוּן עוֹד מִלְחָמָה.

וְיָשְׁבוּ, אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ, וְאֵין מִחְרִיד

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקַיִם מִצְוֹת קִינוּחַ, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד בְּשׁוֹרֵת הַיְשׁוּעָה,

שֶׁאֵמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּזִרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדוּלִים.

גֵאלְתִּי – אַחַת; בְּזִרוּעַ – שְׁתַּיִם; נְטוּיָה – שְׁלוּשׁ; שִׁפְטִים – אַרְבַּע; גְּדוּלִים – חֲמֵשׁ.

אוֹכֵל לְפִיכֶךְ חֲמִישָׁה מִיָּנִי מִמִּתְקִים וּמִגְדֻנּוֹת, אַרְבַּעַה כְּנֶגֶד אַרְבַּע כּוֹסוֹת, וְאַחַד

לְשָׁנָה הַבֹּאֵה... (וּמִגִּישִׁין הַקִּינוּחַ)

הַלֵּל

מֵהַלְלִין אֶת אֱלֹהֵי הַיָּדִים שֶׁעָשׂוּ בְּמִלְאכָה וְהִתְקִינוּ סֵדֶר פֶּסַח זֶה

נְרֵעָה

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח בְּהִלְכָתוֹ, כְּכֹל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקְתּוֹ, כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ
לְסִדֵּר אוֹתוֹ כֵּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה אִמֵּן כֵּן יִהְיֶה רַעְיוֹן!

וּבְכֵן... וַיְהִי יְיָ לֵיל בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה...♦♦

אִז רֹב נְסִים הִפְלִאת בַּלַּיְלָה, בְּרֹאשׁ אֲשֶׁמֹרֶת זֶה הַלַּיְלָה, גַּר עֶדֶק נִצְחָתוֹ כְּנַחֲלֵק לוֹ
לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה.

דָּגַת מֶלֶךְ גָּרַר בַּחֲלוּם הַלַּיְלָה, הַפְּחֻדָּת אַרְמִי בְּאִמְשׁ לַיְלָה, וַיִּשֶׁר יִשְׂרָאֵל לְמֶלֶךְ
וַיִּוֹכַל לוֹ לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה.

זָרַע בְּכוֹרֵי פֶתְרוֹס מְחַצֶּת בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה, חֵילָם לֹא מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּלַּיְלָה, טִיסַת נְגִיד
חֲרֻשַׁת סְלִית בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה.

יַעֲז מְחַרְף לְנוֹפֵף אוֹוִי הוֹבֵשֶׁת פְּגָרִיו בַּלַּיְלָה, כָּרַע בַּל וּמָצְבוּ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה,
לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה.

קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה...♦♦

מִשְׁתַּכַּר בְּכֵלֵי קֹדֶשׁ נִהְרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה, נוֹשַׁע מִבּוֹר אַרְיֹזִת פּוֹתֵר בְּעֵתוֹתֵי לַיְלָה,
שִׁנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה.

עוֹרֶרֶת נִצְחָף עָלָיו בְּנֶגֶד שְׁנַת לַיְלָה, פּוֹרָה תְּדַרְוֹף לְשׁוֹמֵר מֵה מְלִיָּה,
עָרַח כְּשׁוֹמֵר וְשָׁח אֶתָּא בְּקָר וְגַם לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה.

קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה...

רַם הוֹדַע כִּי לֶךָ הַיּוֹם אִם לֶךָ הַלַּיְלָה,
שׁוֹמְרִים הַפְּקֹד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה,
תֵּאִיר כְּאֹזֶר יוֹם חֲשֻׁכַת לַיְלָה,
וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.

כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

אֲדִיר בְּמְלוֹכָה, בְּחֹר כְּהִלְכָה, גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

דְּגוּל בְּמְלוֹכָה, הַדּוֹר כְּהִלְכָה, וְתִיקִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

זַפְּאִי בְּמְלוֹכָה, חֶסֶן כְּהִלְכָה טַפְסְרָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

יַחִיד בְּמְלוֹכָה, כְּבִיר כְּהִלְכָה לְמוֹדָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

מוֹשֵׁל בְּמְלוֹכָה, נוֹרָא כְּהִלְכָה סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

עֲנִיו בְּמְלוֹכָה, פּוֹדֶה כְּהִלְכָה, צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

קְדוֹשׁ בְּמְלוֹכָה, רַחוּם כְּהִלְכָה שְׁנֵאֲנִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

תִּקְיָה בְּמְלוֹכָה, תּוֹמֵךְ כְּהִלְכָה תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֶךָ וּלְךָ, לֶךָ כִּי לֶךָ, לֶךָ אִם לֶךָ, לֶךָ יי
הַמְּמַלְכָה, כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֵאָדָה [פְּתֹר מְלוֹכָה].

אֲדִיר הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב.

בְּמִהְרָה, בְּמִהְרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בָּנָה בֵּיתָךְ בְּקִרְוֹב.
בְּחֹר הוּא, גָּדוֹל הוּא, דָּגוּל הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמִהְרָה, בְּמִהְרָה, בְּיָמֵינוּ
בְּקִרְוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בָּנָה בֵּיתָךְ בְּקִרְוֹב.
הַדּוֹר הוּא, וְתִיק הוּא, זָכַאי הוּא, חָסִיד הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמִהְרָה, בְּמִהְרָה,
בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בָּנָה בֵּיתָךְ בְּקִרְוֹב.
טְהוֹר הוּא, יָחִיד הוּא, כְּבִיר הוּא, לְמוֹד הוּא, מְלָךְ הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמִהְרָה,
בְּמִהְרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בָּנָה בֵּיתָךְ בְּקִרְוֹב.
נֹרָא הוּא, סְגִיב הוּא, עֲזוּז הוּא, פּוֹדָה הוּא, צְדִיק הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמִהְרָה,
בְּמִהְרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בָּנָה בֵּיתָךְ בְּקִרְוֹב.
קְדוֹשׁ הוּא, רַחוּם הוּא, שְׂדֵי הוּא, תַּקִּיף הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמִהְרָה, בְּמִהְרָה,
בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בָּנָה בֵּיתָךְ בְּקִרְוֹב.

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ, אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ...

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ, שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ, שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ, אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ.

אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ, חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ.

חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ

שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ, שֵׁשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת

הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ, שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה

אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ, שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע

אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

תְּשַׁעָה מִי יוֹדֵעַ, תְּשַׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ.

תְּשַׁעָה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה

חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ

שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ:

עֲשֶׂה מִי יוֹדֵעַ, עֲשֶׂה אֲנִי יוֹדֵעַ.

עֲשֶׂה דְבָרֶיךָ, תִּשְׁעָה יְרַחֵם לְדָה, שְׂמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי
מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד

אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׂמִים וּבְאֲרָץ:

אֶחָד עֲשֶׂה מִי יוֹדֵעַ, אֶחָד עֲשֶׂה אֲנִי יוֹדֵעַ.

אֶחָד עֲשֶׂה כּוֹכְבֵיךָ, עֲשֶׂה דְבָרֶיךָ, תִּשְׁעָה יְרַחֵם לְדָה, שְׂמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי
שַׁבָּתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי

לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׂמִים וּבְאֲרָץ:

שְׁנַיִם עֲשֶׂה מִי יוֹדֵעַ, שְׁנַיִם עֲשֶׂה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁנַיִם עֲשֶׂה שְׁבַטֶיךָ, אֶחָד עֲשֶׂה כּוֹכְבֵיךָ, עֲשֶׂה דְבָרֶיךָ, תִּשְׁעָה יְרַחֵם לְדָה, שְׂמוֹנֶה יָמֵי
מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוֹת,

שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׂמִים וּבְאֲרָץ:

שְׁלֹשָׁה עֲשֶׂה מִי יוֹדֵעַ, שְׁלֹשָׁה עֲשֶׂה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁלֹשָׁה עֲשֶׂה מִדְּיָא. שְׁנַיִם עֲשֶׂה שְׁבַטֶיךָ, אֶחָד עֲשֶׂה כּוֹכְבֵיךָ, עֲשֶׂה דְבָרֶיךָ, תִּשְׁעָה
יְרַחֵם לְדָה, שְׂמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי

תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׂמִים

וּבְאֲרָץ:

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא

דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא וְאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא כְּלָבָא וְנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד

גְּדִיָּא.

וְאַתָּא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי,

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא..

וְאַתָּא נוֹרָא וְשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין

אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מִיָּא וְכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה

לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא תוֹרָא וְשָׂתָה לְמִיָּא, דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ

לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא הַשׁוּחַט וְשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשָׂתָה לְמִיָּא, דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה

לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מְלֹאךְ הַמּוֹת וְשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשָׂתָה לְמִיָּא, דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף

לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד

גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשַׁחַט לְמְלֹאךְ הַמּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשָׂתָה

לְמִיָּא, דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא,

דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.